

6.3.2026

Dnro:t

372/03.04.04.04.19/2025

384/03.04.04.04.19/2025

Asia	Valitukset ympäristölupa-asiassa
Valittajat	1) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue 2) Raision kaupungin lupalautakunta
Luvan hakija	Alltech Fennoaqua Oy
Päätös, josta valitetaan	

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 6.2.2025 numero 49/2025

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastanut Alltech Fennoaqua Oy:n esittämän selvityksen ja hyväksynyt sen Vaasan hallinto-oikeuden 9.10.2023 antamallaan päätöksellä numero 1283/2023 muuttamassa ympäristölupapäätöksen numero 96/2022 lupamääräyksessä 3 tarkoitetuksi selvitykseksi.

Aluehallintovirasto on muuttanut ympäristölupapäätöksen numero 96/2022 lupamääräyksiä 3 ja 18. Muutetut lupamääräykset kuuluvat seuraavasti:

3. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta hajuhaittaa ympäristöön. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava, että mallinnuksen perusteella laitoksen toiminnasta aiheutuva hajun ilmaantuvuus, mukaan lukien tavanomaiset toimintahäiriöt ja alueen muut hajupäästölähteet on tuntikeskiarvona ilmaistuna asuinkiinteistöillä alle 3,0 hy/m³ vähintään 98 % kokonaisuudesta. Määräystä tulee noudattaa viimeistään 1.1.2026 alkaen.

Määräystä katsotaan noudatetun, kun olfaktometriin mittauksiin perustuvalla mallinnuksella voidaan osoittaa sen toteutuminen.

18. Hajun esiintymistä ja hajuhaittaa laitoksen ympäristössä on tarkkailtava. Laitoksen keskeisimpien hajupäästökohdeiden hajupäästö on mitattava ja hajun leviäminen mallinnettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta 3 kuukauden kuluessa selityksessä kuvattujen hajun hallintatoimien toteuttamisen jälkeen. Mallinnuksen tulos tulee esittää vuoden mittaiseen tuulidataan perustuen graafisesti karttapohjalla siten, että hajun immissio 98. prosenttipisteen

mukaisesti vähintään 1, 3 ja 5 hy/m³ on esitetty ja määräyksen toteutuminen voidaan todentaa. Tutkimusraportissa on esitettävä eri hajuvyöhykkeille sijoittuvien asuinrakennusten määrä. Mikäli tässä päätöksessä annettu hajun immissiota koskeva raja-arvo ylittyy, tulee luvanhaltijan esittää 6 kuukauden kuluessa mittauksesta toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle suunnitelma toimenpiteistä aikatauluineen, joilla hajun leviäminen mallinnuksen perusteella saadaan määräyksen mukaiseksi.

Keskeisimpien hajupäästökohteiden hajupitoisuudet on mitattava 5 vuoden välein ja aina toiminnassa tapahtuneitten hajua merkittävästi lisänneiden muutosten jälkeen. Mikäli mittaustuloksen perusteella laskettu hajupäästö tällöin poikkeaa merkittävästi aiemmista, on hajun leviämismallinnus päivitettävä.

Toiminnassa tapahtuvista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa hajutilanteeseen, on ilmoitettava valvovalle viranomaiselle ennen muutoksen toteuttamista. Suunnitelma hajupäästöjen mittaamisesta tulee esittää valvovalle viranomaiselle vähintään 1 kuukausi ennen mittauksiin ryhtymistä. Suunnitelmassa on esitettävä mm. hajupäästöjen mittauspaiikat, näytemäärät ja perustelut suunnitellulle mittausajankohdalle. Mittauksen ja mahdollisen mallinnuksen tulokset on toimitettava valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden kuluessa raportin valmistumisesta.

Luvanhaltijan on osallistuttava leviämismallinnuksena toteutettavaan hajun yhteistarkkailuun, mikäli alueella on muita toimijoita, joiden ympäristöluvassa on vastaavalla tavalla määrätty.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valitus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (jäljempänä myös ”ELY-keskus”) on valituksessaan ensisijaisesti vaatinut aluehallintoviraston päätöksen lupamääräysten 3 ja 18 muuttamista. Toissijaisesti aluehallintoviraston päätös on kumottava ja asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Lupamääräykseen 3 tulee lisätä määräys, joka velvoittaa luvan haltijan tekemään kattavan selvityksen kanavoitujen päästöjen hajukomponenteista. Selvitys tulee toimittaa toimivaltaiselle lupaviranomaiselle tarpeellisten pitoisuutta tai poistotehoa koskevien raja-arvojen antamiseksi.

Lupamääräykseen 3 tulee asettaa hajuhaittaa aiheuttaville komponenteille, kuten metyylimerkaptani, tai hajupäästölle selkeä pitoisuutta tai poistotehoa koskeva raja-arvo.

Lupamääräyksen 3 kohtaan ”Määräystä katsotaan noudatetun, kun olfaktometriin mittauksiin perustuvalla mallinnuksella voidaan osoittaa sen

toteutuminen” tulee lisätä vaatimus asetettujen raja-arvojen alittamisesta mittausten perusteella.

Lupamääräykseen 18 tulee lisätä määräys hajutarkkailun suorittamisesta häiriintyvien kohteiden ympäristössä ulkopuolisen asiantuntijan toimesta sekä hajupaneelin järjestämisestä. Suunnitelma tarkkailusta on esitettävä toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle. Mikäli tarkkailun perusteella lupamääräyksessä 3 annetun hajun immissiota koskeva raja-arvo asuinkiinteistöllä ylittyy, tai tarkkailun suorittajan tai valvontaviranomaisen luotettavasti arvioima kohtuullisuuskynnys ylittyy, tulee luvan haltijan esittää toimivaltaiselle lupaviranomaiselle suunnitelma toimenpiteistä aikatauluineen.

Lupamääräyksessä 18 määrätty suunnitelma raja-arvojen ylittyessä tulee toimittaa toimivaltaiselle lupaviranomaiselle valvontaviranomaisen sijaan. Suunnitelman perusteella lupaviranomainen voi muuttaa lupapäätöstä tai antaa lisämääräyksiä, jotta toiminnasta aiheutuvaa hajuhaittaa voidaan ehkäistä.

Lupamääräyksessä 18 määrätty hajumittaus on suoritettava vuoden välein nyt määrätyn viiden vuoden sijaan. Hajupitoisuudet sekä hajukomponentit tulee mitata ja määrittää siten, että niitä käytetään määräysten noudattamisen arvioinnissa (päästökomponenttien sekä immissiota koskevat raja-arvot).

Lupamääräyksessä 18 määrätyn leviämismallinnuksena toteutettavan hajun yhteistarkkailun lisäksi luvan haltijan on osallistuttava ympäristössä tapahtuvaan hajun yhteistarkkailuun, mikäli tällainen järjestetään.

Lupamääräyksessä 18 tulee määrätä luvan haltija toteuttamaan suunnitellut ja selityksessään kuvatut toimenpiteet hajun vähentämisestä. Hajunhallintasuunnitelman mukaisia toimenpiteitä tulee jatkaa ja hajunhallintasuunnitelmaa tulee päivittää vuosittain. Hajunhallintasuunnitelma on toimitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle vuosittain vuosiraportoinnin yhteydessä.

Perustelut

Vaatimusten mukaiset määräykset tulee antaa, jotta luvan myöntämisen edellytysten täyttymisestä voidaan varmistua. Lupamääräyksiä on muutettava, jotta lupamääräyksiä ja niiden noudattamista hajun osalta voidaan valvoa riittävän tehokkaasti.

ELY-keskukselle on edelleen saapunut hajuhaittailmoituksia. Tästä syystä on tärkeää, että hajuhaittoja saadaan riittäväillä lupamääräyksillä ehkäistyä ja määräysten noudattamista tehokkaasti valvottua. Raision kaupunki on kaavoittamassa koulua alueelle, jonka läheisyydestä saapuu edelleen hajuhaittailmoituksia.

Luvan haltijan selityksen mukaan kaasumaisten yhdisteiden analyysi on tehty vain yhden linjan ja sen kuivurin kanavoituista kaasumaisista yhdisteistä. Lisäksi tulos on ollut suuntaa antava. Havaituista yhdisteistä erityisesti metyyliimerkaptani on erittäin pieninä pitoisuuksina jo hyvin epämiellyttävä

ja voimakkaasti haiseva yhdiste. Luvan haltijan esittämien hajumallinnusten perusteella lyhyt tai pitkäkestoinen hajun immissio ei nykyisellään ylitä lupamääräyksessä asetettua 3 hy/m^3 raja-arvoa alueella, josta valvontaviranomaiselle on tullut yleisöilmoituksia hajuhaitasta. Ilmoituksia on tullut senkin jälkeen, kun luvan haltija on asentanut hajuntorjuntalaitteen suurimmalle kanavoidulle hajupäästölähteelle. Valituksien kuvauksien ja valvontaviranomaiselle saapuneiden tehtaan toiminta-aikojen perusteella hajuhaitat täsmäävät kalanrehun valmistuksen hajuun. Jotta hajupäästöjä ja niiden aiheuttamia kohtuuttomia haittoja voidaan rajoittaa, on kanavoiduille hajupäästökomponenteille annettava raja-arvo. Koska tarkkaa tietoa kanavoitujen päästöjen kaasumaisista yhdisteistä ei ole, on luvan haltijan nämä selvitettävä. Lupamääräystä 3 tulee muuttaa myös sen osalta, miten lupamääräystä katsotaan noudatetun.

Hajutarkkailu ulkopuolisen asiantuntijan toimesta sekä hajupaneeli on määrättävä, jotta voidaan luotettavasti selvittää hajuhaittaa ympäristössä. Tarkkailua tulee toteuttaa riittävän pitkällä aikavälillä sekä riittävän tiheästi. Tarkkailun tueksi on määrättävä myös hajupaneelin järjestäminen, joka antaa kuvan asukkaiden hajukokemuksista alueella.

Mikäli raja-arvot ylitetään, on suunnitelma toimenpiteistä toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle, jotta lupaviranomainen voi määrätä tarpeellisista toimenpiteistä.

Keskeisempien hajupäästökohteiden hajupitoisuudet sekä hajukomponentit on mitattava vähintään yhden vuoden välein. Viiden vuoden välein tehtävät mittaukset ovat liian harvoin ottaen huomioon, että hajupitoisuuksien tai hajukomponenttien vaihtelusta ei ole riittävästi tietoa. Lisäksi vähintään kerran vuodessa tehtävät mittaukset tarvitaan raja-arvojen noudattamisen valvomiseksi.

Mikäli ympäristössä tapahtuvaa hajutarkkailua järjestetään, on luvan haltijan osallistuttava tähän. Tehdasalueella aikaisemmin tehtyjen selvitysten mukaan (hajun leviämismallinnus vuonna 2014) rehutehdas on ollut merkittävä hajupäästöjen lähde alueella.

Päätöksessä ei ole riittävällä tavalla määrätty sitä, miten luvan haltija toteuttaa hajunhallintatoimenpiteitä. Lupamääräyksessä 18 on määrätty hajun leviämisen mallinnuksen tekeminen selityksessä kuvattujen toimenpiteiden jälkeen, mutta toimenpiteitä tai niiden aikataulua ei ole kuitenkaan yksiselitteisesti määrätty.

2. Raision kaupungin lupalautakunnan valitus

Raision kaupungin lupalautakunta on valituksessaan ensisijaisesti vaatinut aluehallintoviraston päätöksen lupamääräysten 3 ja 18 muuttamista. Toissijaisesti aluehallintoviraston päätös on kumottava ja asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Lupamääräyksessä 3 tulee antaa hajupäästöille päästöraja-arvo. Raja-arvo tulee asettaa vähintään metyylimerkaptaanille, joka on tunnistettu merkittävimmäksi komponentiksi. Raja-arvon asettamista varten tulee tehdä riittävät selvitykset päästöpisteiden sekä metyylimerkaptaanin ja muiden päästökomponenttien osalta. Lisäksi lupamääräyksen viimeinen virke ”Määräystä katsotaan noudatetun, kun olfaktometriin mittauksiin perustuvalla mallinnuksella voidaan osoittaa sen toteutuminen.” tulee poistaa tai muuttaa siten, että päästölähteelle annetun raja-arvon toteutumisella osoitetaan määräyksen toteutuminen, kuitenkin on säilytettävä mahdollisuus valvontatoimiin kohtuuttomissa haitoissa.

Lupamääräystä 18 tulee muuttaa siten, että tarkkailua on suoritettava myös puolueettoman ulkopuolisen tarkkailijan toimesta tehdasaluetta ympäröivillä alueilla ja lisäksi tulee järjestää hajupaneeli. Lupalautakunnalle on annettava mahdollisuus antaa näkemyksensä näistä tarkkailuista ennen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä.

Lupamääräyksessä 18 on määrättävä merkittävimpiin päästölähteisiin toteutettavista hajunhallintatoimista. Myös siinä tapauksessa, että päästöraja-arvo ylittyy tai todetaan kohtuutonta viihtyisyshaittaa, tulee esittää suunnitelma toimenpiteistä aikatauluineen. Määräyksessä mainitun yhteistarkkailun lisäksi on osallistuttava ympäristössä tapahtuvaan hajun yhteistarkkailuun, jos sellainen järjestettäisiin.

Perustelut

Lupamääräysten tulee olla valvottavissa ja valvonnan yhteydessä tulee olla mahdollisuus puuttua laitoksen aiheuttamiin päästöihin, jos haitankärsijöille aiheutuu kohtuutonta haittaa. Nykytilanteessa mallinnuksen perusteella lupamääräyksen 3 vaatimus hajun ilmaantuvuudesta täyttyisi. Tästä huolimatta valituksia on tullut kohtuuttomista haitoista ja hajutilanteita on koettu usein. Hajun laatu on koettu hyvin epämiellyttäväksi. Valitusten kuvaukset hajusta täsmäivät hyvin kalarehuvalmistuksen hajuihin ja metyylimerkaptaanin ominaishajuun. Hajupäästölle annettu päästöraja-arvo päästöpisteessä on tästä syystä toimiva tapa rajoittaa kohtuuttomia haittoja.

Hajumallinnuksen perusteella hajuhaittaa ei pitäisi esiintyä Raisiontien pohjoispuolella. Hajumallinnus ja määräyksessä annettu rajoitus hajun ilmaantuvuudelle ei toimi tarkoituksenmukaisesti Vähä-Piriläntien suunnassa. Paikalliset olosuhteet aiheuttavat hajutilanteita toistuvasti mallinnuksesta poikkeavassa suunnassa, ainakin pohjoisessa. Valvontamahdollisuuksia ei ole lupamääräyksen 3 perusteella. Valvontaviranomaisella ei määräyksen perusteella ole keinoa puuttua tilanteeseen, jos haitta todetaan kohtuuttomaksi tilanteessa, jossa samaan aikaan hajun ilmaantuvuudelle annettu raja-arvo alittuu mallinnuksen perusteella.

Valituksenalaisessa päätöksessä on esitetty luvan hakijan selitys, jonka perusteella hajua aiheuttavista yhdisteistä selvästi merkittävin oli metyylimerkaptaanin. Tästä syystä raja-arvo tulee asettaa ainakin

metyylimerkaptaanin päästölle päästöpisteessä. Päästöraja-arvon toteutumista on mahdollista valvoa ja määräyksen noudattamista todentaa.

Sen lisäksi, että selityksessä kuvatut hajunhallintatoimet toteutetaan, tulee jatkaa määräyksen 4 hajunhallintasuunnitelman mukaista hajun suunnitelmallista vähentämistä. Selityksen mukaan hajuhaittailmoitusten näyttö on epävarma. Lisäksi ilmenee hakijan käsitys, että hajuhaittaa olisi tullut myös muualta kuin hakijan omasta tuotannosta. Hajupalitukset kuitenkin täsmäivät hyvin kalanrehutuotannon hajuihin. Jotta päästäisiin selville hajutapahtumien laadusta ja määrästä, tarvitaan tätä selvittämään ulkopuolinen tarkkailija, joka on opetellut tunnistamaan kyseiseen tuotantoon liittyviä hajupäästöjä. Tarkkailijan tulee toteuttaa tarkkailu riittävän pitkällä aikavälillä, esimerkiksi eri vuodenaikoina ja lämpö- ja säätiloissa. Järjestämällä hajupaneeli, voidaan eri puolilla asuvien asukkaiden tilannetta saada selville.

Määräyksestä ja perusteluista ei ilmene selkeästi, mitkä hajunhallintatoimet päätöksen mukaisesti on toteutettava. Hajunhallintatoimet tulee kohdistaa ensisijaisesti merkittävimpiin ja suurimpiin päästölähteisiin.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Etelä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksista. Raision kaupunginhallitukselle, Raision kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle ja Alltech Fennoaqua Oy:lle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on valitusten johdosta antamassaan lausunnossa todennut, ettei päätöstä ole syytä muuttaa. Lisäksi aluehallintovirasto on lausunut muun ohella seuraavaa:

Metyylimerkaptaani on yksi yleisimmistä ja voimakkaimmin haisevista rikkiyhdisteistä teollisissa hajupäästöissä. Vaikka metyylimerkaptaani tunnistetaan usein merkittäväksi hajukomponentiksi, ympäristölupapäätöksissä ei kuitenkaan ole yleisesti vakiintuneita raja-arvoja metyylimerkaptaanille. Metyylimerkaptaani on poikkeuksellisen voimakas hajuyhdiste, jonka hajukynnys on erittäin matala. Sen esiintyminen voi aiheuttaa hajuhaittaa, vaikka pitoisuus olisikin hyvin alhainen. Metyylimerkaptaanin mitattu piippupitoisuus ei itsessään selitä koettua hajuhaittaa, joten raja-arvon antaminen tälle yksittäiselle komponentille ei ole haitan rajoittamisen kannalta ratkaisu itsessään. Erityisesti prosesseissa, joista vapautuu lukuisia haisevia yhdisteitä ja/tai kun vapautuvien parametrien alhaisen hajukynnyksen vuoksi määritysraja ja mittausepävarmuus muodostavat haasteen, hajuhaittoja arvioidaan yleisesti kokonaisuutena olfaktometrisin menetelmin. Olfaktometriset mittaukset perustuvat eurooppalaiseen standardiin ja se on laajasti hyväksytty ja käytössä ympäristölupamenettelyssä EU-maissa, myös Suomessa. Olfaktometrinen mittaus antaa yhden lukuarvon, joka voidaan suoraan käyttää leviämismallinnuksessa. Immissioraja-arvo 3 hy/m^3 98 % ajasta ei ole osa standardia sinänsä, vaan se on sovellettu ohjearvo, jota käytetään hajuhaitan arvioinnissa ympäristölupapäätöksissä. Käytäntö

perustuu ympäristöhallinnon tulkintaan kohtuullisesta hajuhaitasta, ja se on pitkälti vakiintunut käyttöön Suomessa ja vastaa menettelyltään ja tasoltaan käytäntöjä lukuisissa EU-maissa. Määräykset 3 ja 18 perustuvat vakiintuneisiin mittaustapoihin ja ennakoivaan tarkkailuun ja ne mahdollistavat hajuhaitan tarkkailun sekä tehokkaat torjuntatoimet teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisin menetelmin.

Valituksissa on esitetty, että lupamääräyksen 18 kohdassa oleva velvoite toimittaa suunnitelma raja-arvojen ylittyessä toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle tulisi muuttaa siten, että suunnitelma toimitetaan toimivaltaiselle lupaviranomaiselle. Mikäli tarkkailun perusteella laaditun leviämismallinnuksen mukaan lupamääräyksessä 3 asetettu hajun immissioraja-arvo ylittyy asuinkiinteistöllä, valvontaviranomaisella on toimivalta puuttua tilanteeseen ja mahdollisesti saattaa asia vireille lupaviranomaisessa aloitemenettelyn kautta. Ensisijaisesti kyse on kuitenkin valvonnallisesta menettelystä.

Hajupitoisuuksien mittaaminen keskeisimmistä hajupäästökohteista viiden vuoden välein sekä aina toiminnassa tapahtuneiden merkittävien hajupäästöjä lisäävien muutosten jälkeen on ympäristönsuojelullisesti riittävä ja tarkoituksenmukainen menettely. Tämä mittausväli perustuu riskiperusteiseen arviointiin, jossa huomioidaan toiminnan luonne, hajupäästöjen pysyvyys ja mahdolliset vaikutukset lähialueelle. Mikäli toiminta pysyy ennallaan, hajupäästöjen määrä ja laatu pysyvät tyypillisesti vakaina. Lisäksi hajupäästöjen leviämiseen vaikuttavat sääolosuhteet ja maastonmuodot, jotka eivät edellytä jatkuvaa mittausta, vaan voidaan arvioida mallinnoksin ja satunnaisin tarkistuksin.

Raision kaupunginhallitus on valitusten johdosta antamassaan vastineessa todennut muun ohella, että Raision kaupunki laatii parhaillaan Raisiontien pohjoispuolelle asemakaavaa, joka mahdollistaa uuden yhtenäiskoulun rakentamisen noin 700 oppilaalle. Rakennuspaikka sijoittuu tehdasalueen tuntumaan. Tulevan koulun ympäristössä on lisäksi vireillä Pirilänlaakson asuinalueen täydentävä asemakaavahanke, joka tulee lisäämään asukkaiden määrää alueella.

Valituksissa on esitetty näkökohtia, jotka varmistavat ja edistävät viihtyisän ja vetovoimaisen asuin- ja toimintaympäristön säilymistä ja paranemista. Valituksissa esitetyt vaatimukset lupamääräysten muuttamisesta siten, että määräyksiä ja niiden noudattamista hajun osalta voidaan valvoa riittävän tehokkaasti, ovat varsin kannatettavia.

Alltech Fennoaqua Oy on valitusten johdosta antamassaan vastineessa esittänyt valitusten hylkäämistä ja todennut lisäksi muun ohella seuraavaa:

Hajuhaittaa aiheuttavien komponenttien raja-arvoja koskevat vaatimukset

Kalanrehun valmistuksen hajupäästöt koostuvat monimutkaisesta yhdistelmästä erilaisia kemiallisia yhdisteitä, joilla on oma ominaishajunsa. Yksittäisillä yhdisteillä on erilaisia fysikaalisia ominaisuuksia ja siksi ne

käyttäytyvät prosessissa eri tavalla. Lisäksi niillä on suuresti vaihtelevat hajukynnykset. Päästöihin vaikuttavia asioita ovat muun muassa raaka-aineet, prosessin toiminta ja poistoilman käsittely. Yksittäisten yhdisteiden pitoisuudet voivat olla matalia, mutta niiden yhteisvaikutus aiheuttaa prosessista vapautuvan hajun. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi muille kuin varsinaiselle hajulle annettavat raja-arvot vaativat suuren määrän vaativia mittauksia eivätkä välttämättä korreloi varsinaisen ongelman eli hajun kanssa eivätkä näin ollen ole relevantteja.

Toiminnassa hajua aiheuttavien yhdisteiden pitoisuudet tehtaan lähiympäristössä ovat alhaisia. Mitatut päästöpitoisuudet, niistä tehdyt leviämismallinnukset ja asiantuntija-arviot antavat yhtenäisen kuvan siitä, että päästöt eivät aiheuta välitöntä terveysvaaraa lähiympäristössä, vaan kysymyksessä on pelkästään viihtyvyshaitta. Olosuhteiden vaikutuksesta väistämättä tulee tilanteita, jossa hajua naapurustossa on havaittavissa. Alltech Fennoaqua Oy:n tehdas sijaitsee alueella, joka on kaavoitettu teollisuusalueeksi. Teollisuusalueille ovat ominaisia lievät viihtyvyshaitat lähiympäristöön. Koska tällaiset lievät haitat tiedostetaan ja niitä esiintyy kaikissa teollisuusympäristöissä, ei ympäristöluvassa vaadita täyttä hajuttomuutta, vaan on määritelty hajun immissiopitoisuus, joka on tuntikeskiarvona alle 3 hy/m^3 vähintään 98 % kokonaisajasta ja jonka alapuolella toimijan on pysyttävä. Viihtyvyshaitan pienentämiseksi yhtiö kehittää jatkuvasti toimintaansa ja on tehnyt investointeja hajupäästöjen vähentämiseksi.

Hajuja voi vapautua myös muualta kuin poistopiippujen kautta. Myös pitkään toiminnassa olleen laitoksen ominaishaju on havaittavissa tuotantoalueella, vaikka siellä ei olisi tuotanto käynnissä. Tämä pätee lähes kaikkeen tehdastuotantoon, jossa käsitellään haisevia raaka-aineita ja/tai tuotteita.

Hajujen havaitseminen riippuu ilmastollisista olosuhteista ja tyypillisimmin hajuja esiintyy korkean ilmankosteuden ja heikon tuulen aikoina. Hajut koetaan häiritsevinä erityisesti kesäkausina, koska ihmiset oleskelevat silloin enemmän ulkona ja lämpimässä ilmassa hajuaisti on herkempi. Lisäksi haisevien yhdisteiden haihdunta on silloin suurempaa. Toisaalta kesäaikaan ilmavirtaukset ovat usein epästabiileja ja hajut sekoittuvat ja laimentuvat nopeammin kuin keskimäärin kylminä talvikausina. Hajuhaittailmoituksista onkin hyvin vaikea suoraan päätellä todellista koettua haitan määrää.

Valituksenalaisessa päätöksessä oleva ympäristön hajupitoisuuden raja-arvo 3 hy/m^3 on vertailukelpoinen useisiin Suomessa ja ulkomailla annettuihin raja-arvoihin ja käyttökelpoinen arvioitaessa hajun mahdollisia ympäristövaikutuksia. Selkein tapa toteutumisen arviointiin on ajoittainen päästömittaus ja mittauksen perusteella tehtävä leviämismallinnus. Tämä edellyttää mittausten väliaikoina prosessien ja hajunpoistolaitteiden toiminnan jatkuvaa tarkkailua ja reagoimista mahdollisiin poikkeuksellisiin hajuvalitusmääriin ja laatuun. Valituksenalainen päätös sisältää tähän liittyviä vaatimuksia ja velvoitteita, joita yhtiö on sitoutunut noudattamaan päivittäisessä toiminnassaan.

Hajutarkkailua koskevat vaatimukset

Vaatimuksissa ei ole yksilöity millaista hajupaneelia niissä on tarkoitettu. Vaihtoehtoja hajupaneelin laajuudelle, kestolle ja kohderyhmälle on lukuisia. Yleensä hajupaneeli on suunnattu lähiympäristön asukkaille, mutta mukana voi olla satunnaisesti alueella olevia, kuten kesämökkiläisiä. Kokemuksen mukaan hajupaneelien todistusvoima on hatara, erityisesti silloin, kun sen kesto on lyhyt. Tuloksiin voivat myös vaikuttaa ennakoasenteet. Todistusvoimaisempia tuloksia saadaan, mikäli seurantaa jatketaan pitkään (esimerkiksi vuosi) ja siinä on mukana eri vuodenaikoja. Lisäksi kohdetehtäälle on syytä asentaa sääasema, jotta mahdolliset virheelliset havainnot saadaan poistettua. Yhtiö on investoinut sääasemaan ja se on jo toiminnassa. Hajupaneelin hallinta on suhteellisen työlästä ja usein havainnoista raportointi alkuinnostuksen jälkeen hiipuu ja niitä antaa hyvin harva.

Käytännössä asiantuntijan tekemä havainnointi ja hajupaneeli ovat toimia, joilla ei ole vaikutusta hajua aiheuttaviin päästöihin, vaan niillä yritetään todentaa vallitseva tilanne. Päästöjen leviämismalli kuvaa paneelilla haettua asiantilaa paremmin ja selkeämmin.

Valituksissa on myös todettu, että jo tehdyn investoinnin (kalkinskyöttölaitteisto toiseen linjaan) jälkeenkin lähialueelta on tullut hajuvalituksia. Tämä johtuu siitä, että toinen tuotantolinja on toiminut vielä ilman kalkinskyöttölaitteistoa ja molempia linjoja on käytetty kiivaimpaan sesonkiaikaan. Asia ilmenee myös valituksenalaisesta päätöksestä, jossa yhtiö on todennut tekevänsä vastaavan investoinnin toiseen tuotantolinjaan vuonna 2025 tai 2026.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut vastaselityksen.

Raision kaupungin lupalautakunta on antanut vastaselityksen.

Alltech Fennoaqua Oy on 3.3.2026 toimittanut vastineen täydennyksen.

Hallinto-oikeus on lähettänyt *Alltech Fennoaqua Oy:n* vastineen täydennyksen tiedoksi valittajille.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus, valitukset enemmälti hyläten, muuttaa aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksen 18 kuulumaan kokonaisuudessaan seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

18. Hajun esiintymistä ja hajuhaittaa laitoksen ympäristössä on tarkkailtava. Laitoksen keskeisimpien hajupäästökohteiden hajupäästö on mitattava ja hajun leviäminen mallinnettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta 3 kuukauden kuluessa selityksessä kuvattujen hajun hallintatoimien toteuttamisen jälkeen. Mallinnuksen tulos tulee esittää vuoden mittaiseen tuulidataan perustuen

graafisesti karttapohjalla siten, että hajun immissio 98. prosenttipisteen mukaisesti vähintään 1, 3 ja 5 hy/m³ on esitetty ja määräyksen toteutuminen voidaan todentaa. Tutkimusraportissa on esitettävä eri hajuvyöhykkeille sijoittuvien asuinrakennusten määrä. Mikäli tässä päätöksessä annettu hajun immissiota koskeva raja-arvo ylittyy, tulee luvanhaltijan esittää 6 kuukauden kuluessa mittauksesta toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle suunnitelma toimenpiteistä aikatauluineen, joilla hajun leviäminen mallinnuksen perusteella saadaan määräyksen mukaiseksi.

Keskeisimpien hajupäästökohteiden hajupitoisuudet on mitattava *vuoden* välein ja aina toiminnassa tapahtuneitten hajua merkittävästi lisänneiden muutosten jälkeen. Mikäli mittaustuloksen perusteella laskettu hajupäästö tällöin poikkeaa merkittävästi aiemmista, on hajun leviämismallinnus päivitettävä.

Poistokaasujen hajua aiheuttavien yhdisteiden pitoisuudet laitoksen ilmapäästöjen poistopisteiden poistoilmassa on mitattava kertaluontoisesti esimerkiksi FTIR-analyysillä tai muulla yhdisteiden luotettavaan mittaamiseen soveltuvalla menetelmällä ulkopuolisen asiantuntijan toimesta 30.10.2026 mennessä. Mittaus on tehtävä normaaleissa toimintaolosuhteissa ja siten, että kaasusta saadaan otettua edustavat näytteet. Tutkimusraportissa on esitettävä mittaustulosten ja niiden epävarmuustarkastelun lisäksi tarvittaessa esitys hajupäästöjen vähentämistoimista sekä tarvittavista jatkotutkimuksista.

Toiminnassa tapahtuvista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa hajutilanteeseen, on ilmoitettava valvovalle viranomaiselle ennen muutoksen toteuttamista. *Suunnitelmat* hajupäästöjen ja hajua aiheuttavien yhdisteiden mittaamisesta tulee esittää valvovalle viranomaiselle vähintään 1 kuukausi ennen mittauksiin ryhtymistä. *Suunnitelmissa* on esitettävä mm. hajupäästöjen mittauspaiikat, näytemäärät ja perustelut suunnitellulle mittaussajakohdalle. *Mittausten ja mahdollisten mallinnusten tulokset sekä edellä määrätty tutkimusraportti* on toimitettava valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden kuluessa raportin valmistumisesta.

Luvanhaltijan on osallistuttava leviämismallinnuksena toteutettavaan hajun yhteistarkkailuun, mikäli alueella on muita toimijoita, joiden ympäristöluvassa on vastaavalla tavalla määrätty.

Laitokselle on perustettava hajuhavaintojen ilmoitusjärjestelmä. Ilmoitusjärjestelmän käyttöönotosta on tiedotettava laitoksen naapurustolle. Hajuhavainnoista on pidettävä kirjaa ja kirjanpitoon on liitettävä hajuhavaintoaikojen tuuli- ja muut tarvittavat säätiedot laitosalueella sekä arvio hajuhavaintojen syistä. Kirjanpito on liitettävä laitoksen toiminnan vuosiyhteenvetoon.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvillääolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Samana pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Pykälän 2 momentin mukaan tarkkailun toteuttamiseksi luvassa

on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä. Luvassa on myös määrättävä siitä, miten seurannan ja tarkkailun tulokset arvioidaan ja miten tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan määrätä antamaan valvontaa varten myös muita tarpeellisia tietoja.

Edelleen saman pykälän 3 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle säännöllisesti päästöjen tarkkailun tulokset ja muut valvontaa varten tarvittavat tiedot, siten kuin ympäristöluvassa tarkemmin määrätään. Tiedot direktiivilaitoksen päästöjen tarkkailun tuloksista ja muut valvontaa varten tarpeelliset tiedot direktiivilaitoksen luvan noudattamisesta on toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa.

Ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaan lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa 54 §:n nojalla saadun erityisen selvityksen perusteella. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta muun ohella hajusta. Pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Asiassa saatu selvitys

Alltech Fennoaqua Oy:n rehutehdas sijaitsee Raision kaupungissa Raisionkaaren teollisuuspuistossa kiinteistöllä 680-9-901-11. Pohjoispuolella alue rajoittuu peltoalueeseen ja eteläpuolella osittain viheralueisiin. Alueen koillis-, kaakkois- ja luoteispuolella on pientaloasutusta. Itä-, etelä- ja länsipuolella alue rajoittuu pienteollisuusalueisiin. Tehdasalueen halki kulkee rautatie Turku–Uusikaupunki. Toiminta sijoittuu noin kilometrin etäisyydelle Raision kaupungin keskustasta. Lähin asutus on tehdasalueen rajalta noin 200 metrin etäisyydellä eteläpuolella ja noin 100 metrin etäisyydellä koillis- ja luoteissuunnassa. Tehdasalueen eteläpuolella asutus on harvaa, mutta koillis- ja luoteispuolella sekä itäpuolella on tiiviitä asuinalueita. Lähin koulu sijaitsee noin 200 metriä tehdasalueesta länteen.

Alltech Fennoaqua Oy:n tuotantolaitoksella valmistetaan pääasiassa kalanrehua. Tehtaalla valmistetaan myös pieniä määriä koiranruokaa. Tuotantolaitoksen toiminta on kausiluonteista ajoittuen maalisi- ja lokakuun välille. Kiireisempään aikaan keskikesällä tuotantoa tehdään kolmessa vuorossa viitenä päivänä viikossa. Hajua muodostuu rehutehtaan uudelta ja vanhalta tuotantolinjalta, kuivureiden ja jäähdyttimien poistoista. Hajunpäästöposteitä ilmanvaihtokanavien kautta on yhteensä kymmenen, joista kuusi päästöpostettua vanhalla tuotantolinjalla ja neljä uudella tuotantolinjalla. Hajuhaittoja on tunnustettu myös kalajauhon eli yhden pääraaka-aineen

vastaanoton yhteydessä. Kalajauhoa otetaan vastaan muutamia kertoja vuoden aikana.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 23.3.2022 antamallaan päätöksellä numero 96/2022 muun ohella tarkistanut Raisioaqua Oy:n, nykyisin Alltech Fennoaqua Oy, Raisen rehutehtaan ympäristöluvan numero 91 YLO vastaamaan toimialan parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) vaatimuksia ja muuttanut sen vastaamaan hakemuksen ja päätöksen mukaista toimintaa. Päätöksen kertoelmaosan mukaan laitoksen tuotantokapasiteetti on enintään 50 000 tonnia vuodessa. Kysymyksessä on ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1 taulukon 1 kohdan 10b mukainen direktiivilaitos.

Päätöksen lupamääräyksessä 3 on määrätty hajun ilmaantuvuuden raja-arvosta, lupamääräyksessä 4 hajunhallintasuunnitelman tekemisestä ja ajantasaisena pitämisestä, lupamääräyksessä 12 poikkeavista päästöistä ja muista ympäristöön vaikuttavista vahinko- ja häiriötilanteista ilmoittamisesta valvontaviranomaiselle, lupamääräyksessä 18 hajupäästölähteiden päästöjen kertaluonteisesta mittaamisesta, lupamääräyksessä 20 osallistumisesta hajun leviämistä koskeviin yhteistarkkailututkimuksiin ja lupamääräyksessä 21 ilmaan kohdistuvien päästöjen raportoimisesta osana vuosiraportointia.

Vaasan hallinto-oikeus on 9.10.2023 antamallaan päätöksellä numero 1283/2023 toiminnanharjoittajan valituksesta muuttanut aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksiä 3 ja 18. Muutetun lupamääräyksen 3 mukaan toiminnanharjoittajan on 31.12.2024 mennessä tullut esittää toimivaltaiselle lupaviranomaiselle lupamääräyksen 18 hajuselvitykseen ja lupamääräyksessä 4 tarkoitettuun hajunhallintasuunnitelmaan perustuva erillinen selvitys, jossa oli tarkasteltava laitoksen ympäristön asuinkiinteistöille ilmenevän hajun raja-arvon asettamisen tarvetta sekä tarvetta ja mahdollisuuksia vähentää teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisin menetelmin toiminnasta ympäristöön aiheutuvaa hajuhaittaa. Aluehallintovirasto voi sille toimitetun selvityksen perusteella muuttaa lupamääräystä 3 asettamalla edellä tarkoitettun raja-arvon tai muutoin niin, että toiminnasta aiheutuvaa hajuhaittaa ehkäistään siten, että luvan myöntämisen edellytysten täyttymisestä voidaan edelleen varmistua.

Alltech Fennoaqua Oy on toimittanut aluehallintovirastolle 30.9.2024 päivätyn hajunhallintasuunnitelman, joka on käsitelty lupaviranomaisessa lupamääräyksessä 3 tarkoitettuna erityisenä selvityksenä. Selvitykseen liitetyissä hajun leviämismalleissa on esitetty tulokset hajupitoisuutena vuoden 98. prosenttipisteessä. Hajupitoisuuksia on tarkasteltu sekä pitkä- (1 h) että lyhytkestoisena (30 s) hajupitoisuutena. Hajun voimakkuutta kuvattaessa 1 hy/m³ tarkoittaa hajukynnyksen ylittävää hajua, 3 hy/m³ selvästi aistittavaa ja tunnistettavaa hajua ja 5 hy/m³ melko voimakasta ja tunnistettavaa hajua. Hajupitoisuudet määritettiin poistoilmasta prosessien normaalitoiminnan aikana otetuista hajunäytteistä dynaamisen olfaktometrin avulla. Mallinuksissa laitoksen käyntiaikana on käytetty 1 200 h/a eli 50 vuorokautta.

Selvitykseen liitetyn Raisen tehtaan hajun leviämismallia vuodelta 2022 koskevan raportin (päiväty 21.4.2022) mukaan hajun leviämistä on

mallinnettu kolmessa eri tuotantotilanteessa: uusi linja tuotannossa, vanha linja tuotannossa sekä molemmat linjat tuotannossa. Uuden linjan hajupäästöt vastaavat noin 89 % kokonaishajupäästöistä. Mallinnuksen ja siihen liitettyjen leviämiskarttojen mukaan pitkäkestoisen hajun raja-arvo 3 hy/m³ ylittyy tehtaan pohjoispuolella olevilla Asematien asuinkiinteistöillä, kun uusi tai molemmat linjat ovat tuotannossa. Voimakasta hajua esiintyy vain tehdasalueen sisäpuolella. Hajukynnyksen ylittävä haju ulottuu pohjoisessa Raisiontien pohjoispuolelle, etelässä sijaitsevien lähimpien asuinkiinteistöjen piha-alueille ja lännessä sijaitsevan koulun piha-alueelle.

Mallinnuksen mukaan lyhytkestoista voimakasta hajua esiintyy pohjoisessa Asematien asuinkiinteistöillä, etelässä lähimpien asuinkiinteistöjen piha-alueilla ja lännessä koulun piha-alueella, kun uusi tai molemmat linjat ovat tuotannossa. Hajukynnyksen ylittävää hajua voi esiintyä 1,4 kilometrin etäisyydellä.

Hajunhallintasuunnitelman mukaan tehtaan uuden linjan kuivuriin numero 61500 on sijoitettu hajuntorjuntalaitteisto (kalkinsyöttö) edellä selostetun hajumallinnuksen tekemisen jälkeen. Tarkoituksena on ollut ensin keskittyä laitoksen suurimpaan hajun lähteeseen. Hajupäästöjen mittaustulosten perusteella kyseisen päästöpuolelta aiheuttamat hajupäästöt ovat vähentyneet noin 80 % laitteiston asentamisen jälkeen.

Selvitykseen liitetyn Raision tehtaan hajun leviämismallia vuodelta 2023 koskevan raportin (päivätty 22.12.2023) mukaan laitoksen kokonaishajupäästö on uuden linjan kuivurin 61500 poistokaasun kalkinsyöttölaitteiston ansiosta pudonnut noin viidesosaan vuonna 2022 tehtyyn mallinnukseen verrattuna. Pelkästään uuden linjan ollessa tuotannossa hajupitoisuudet pysyvät alhaisina ja haju muodostuu pääosin vanhan linjan päästöistä. Molempien linjojen ollessa tuotannossa pitkäkestoista voimakasta ja selkeästi tunnistettavaa hajua esiintyy mallinnuksen ja siihen liitettyjen leviämiskarttojen mukaan ainoastaan laitosalueella. Myöskään hajukynnyksen ylittävä haju ei ulotu teollisuusalueen ulkopuolelle.

Molempien linjojen ollessa tuotannossa lyhytkestoista voimakasta ja selkeästi tunnistettavaa hajua esiintyy ainoastaan teollisuusalueella. Hajukynnyksen ylittävää hajua voi esiintyä 520 metrin päässä lounais-, länsi- ja luoteispuolella, ulottuen lähimpien asuinkiinteistöjen ja koulun piha-alueille.

Hajunhallintasuunnitelmassa on esitetty hajun seurannan päivittäisinä toimenpiteinä muun muassa kalkinsyöttölaitteen toiminnan varmistaminen, hajun omaseuranta, raaka-aineen vastaanoton aikatauluttaminen sekä lähiasukkaille tiedottaminen.

Alltech Fennoaqua Oy:n aluehallintovirastolle antamassa selityksessä (päivätty 18.12.2024) on esitetty kuivurin 61500 hajunäytteestä tehdyn FTIR-analyysin tulokset. Näytelmä oli hyvin pieni FTIR-analyysilaitteen vaatimaan näytevirtaamaan, joten tulos on suuntaa antava. Selvästi merkittävin haiseva yhdiste oli metyyliimerkaptani, jolla on hyvin alhainen hajukynnys. Selityksessä on todettu, että usein haju koostuu suuresta määrästä yhdisteitä,

joiden pitoisuus jää alle mittalaitteiden analyysitarkkuuden. Vastaava mittaus lähiympäristössä on käytännössä mahdotonta juuri mittalaitteiden riittämättömän herkkyyden vuoksi. Siksi vaikutusten arvioinnissa on tukeuduttava hajupäästön (hy/m^3) mittaamiseen ja siitä tehtävään leviämismallinnukseen.

Selityksen mukaan uuden linjan kuivurin 61500 suodattimelle on asennettu kalkinsyöttö, joka toimii hyvin. Seuraavana on tarkoitus lisätä kalkinsyöttö uuden linjan kuivurin 51630 suodattimelle. Uuden linjan parannusten jälkeen vanhalle linjalle on tarkoitus asentaa myös vastaava kalkinsyöttölaitteisto. Vanhalla linjalla on neljä kuivuria 22118, 23113, 23112 ja 22112, joille asennetaan yksi yhteinen kalkinsyöttö, mikäli se on teknisesti mahdollista. Toimenpiteistä ja tarvittavista laitteistoista on tehty investointipäätös ja toteutus tullaan tekemään vuoden 2025 aikana. Selityksessä on arvioitu, että laitoksen toiminnasta aiheutuvat kokonaishajupäästöt pienenevät toimenpiteiden ansiosta nykyisestä noin 56 %. Yhtiön hallinto-oikeudelle antaman vastineen mukaan tehtaalle on vuonna 2025 asennettu ja otettu käyttöön selityksessä mainittu tuulimittari, jolla havainnoidaan 24 tuntia vuorokaudessa tuulen suuntaa. Näin saadaan varmistus siitä, että hajun lähde on juuri luvan hakijan tuotantolaitos.

Edelleen aluehallintovirastolle annetussa selityksessä on esitetty, että kalkinsyötön asennusten ja toiminnan varmistamisen jälkeen tehdään hajupäästön mittaus kaikista kymmenestä päästökohteesta. Hajupäästön mittaus riittää, eikä eri hajua aiheuttavien komponenttien mittaus ole tarpeen, mikäli todetaan hajupäästöjen selvästi vähentyneen. Erillisten yhdisteiden mittaus tehdään vasta sitten, jos todetaan hajupäästöjen jostain syystä olevan edelleen korkeita, eikä kalkinsyöttö ole toiminut toivotulla tavalla. Mittauksen tarkoitus on tuolloin kartoittaa erilaisten yhdisteiden esiintymistä poistoilmoissa vähentämistoimien uudelleenarvioinnin pohjaksi.

Selityksessä on esitetty, että hajupäästöt mitataan kerran vuodessa ja lisäksi, mikäli se jostain syystä (esimerkiksi hajuvalitusten voimakkaasti lisääntyessä) katsotaan tarpeelliseksi poikkeuksellisen tilanteen selvittämiseksi. Kalkinsyötön asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi suodattimelle tulevaan kanavaan asennetaan jatkuvatoiminen hiukkasmittauslaite.

Oikeudellinen arviointi

Hajun raja-arvoa koskevat vaatimukset

Valituksissa on vaadittu, että valituksenalaisen päätöksen lupamääräykseen 3 on lisättävä hajupitoisuutta ja poistotehoa sekä merkittävimpien hajua aiheuttavien yhdisteiden, kuten metyylimerkaptani, pitoisuuksia koskevat raja-arvot sekä määrättävä näiden raja-arvojen noudattamisen todentamisesta.

Valituksissa on esitetty, että toiminnan valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on tullut ilmoituksia toiminnasta

aiheutuvasta hajuhaitasta. ELY-keskus on aluehallintovirastolle 13.11.2024 antamassaan lausunnossa todennut, että ELY-keskukseen on saapunut yleisöilmoituksia hajuhaitasta 5 kertaa vuonna 2022, 28 kertaa vuonna 2023 sekä 22 kertaa vuonna 2024 lausunnon antamisen ajankohtaan mennessä. Ilmoituksissa on viitattu voimakkaaseen hajuhaittaan ja kuvailun perusteella kalarehutehtaaseen. Pääosin ilmoitukset ovat tulleet Vähä-Piriläntien alueelta, mutta yksittäinen ilmoitus on tullut muualtakin lähialueelta. Valvontaviranomainen on käynyt toteamassa hajuhaitan todenmukaiseksi alueelta (voimakas kalanrehumainen haju).

Raision kaupungin lupalautakunnan aluehallintovirastolle 21.11.2024 antaman lausunnon § 75 mukaan toiminnan hajusta on tehty ilmoituksia sekä aikaisemmin että hajunpoistolaitteiston asentamisen jälkeen. Syksyllä 2024 tehtyjen parannustoimenpiteiden vaikutuksesta ei kaupungin ympäristönsuojelulla ole käsitystä. Hajupäästöt koetaan valitusten perusteella epämiellyttävän hajuisiksi. Hajuhavaintoja on ollut ainakin Raisiontien pohjoispuolella kevyenliikenteenväylän ja asuinrakennusten luona.

Luvan hakijan hallinto-oikeudelle antaman vastineen mukaan valitusten tekemisen aikaan viranomaisille saapuneet ilmoitukset hajuhaitasta ovat selitettävissä sillä, että tuolloin kalkinsyöttö on ollut asennettuna vain toiseen tuotantolinjaan ja molempia tuotantolinjoja on käytetty kiivaimpaan sesonkiaikaan.

Hallinto-oikeus toteaa, että myös hakemukseen liitettyjen hajumallinnusten perusteella toiminnasta aiheutuva haju kulkeutuu laitosalueen ulkopuolelle ja erityisesti lyhytkestoinen haju on havaittavissa varsin etäällä laitosalueesta. Viranomaisille on tullut ilmoituksia toiminnasta aiheutuvasta hajuhaitasta myös Raisiontien pohjoispuolelta eli alueelta, jonne toiminnasta aiheutuvan lyhytkestoinen hajun ei vuoden 2023 hajumallinnusten perusteella tulisi ulottua enää sen jälkeen, kun uuden linjan kuivurin 61500 suodattimelle on asennettu kalkinsyöttö. Laitoksen ympäristössä on tiivistä pientaloasutusta ja suojaetäisyydet lähimpiin häiriintyviin kohteisiin ovat osittain melko lyhyet. Lähiympäristön herkkyyttä hajuhaitalle lisää alueella jo oleva ja suunniteltu uusi koulurakennus. Toiminnasta aiheutuvan hajuhaitan häiritsevyyttä ja vaikutusta ympäristöön lisää toiminnan ajoittuminen kesäaikaan, jolloin oleskellaan enemmän ulkona. Kysymyksessä on direktiivilaitos, jonka enimmäisvuosituotantomäärää ei ole pidettävä vähäisenä. Ympäröivän asutuksen sijainti ja määrä sekä muu erityinen herkkyys huomioon ottaen toiminnasta aiheutuvan hajuhaitan ehkäisemiseen ja vähentämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja varmistuttava siitä, että haittojen ehkäisyssä käytetään parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa.

Hajun ilmaantuvuuden käyttäminen hajun rajoittamista kuvaavana raja-arvona on yleisesti vakiintuneen lupakäytännön mukainen ja sen määrittämiseen käytetään standardisoituja menetelmiä. Lähtökohtaisesti valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 3 asetettu hajun ilmaantuvuuden raja-arvo alle 3,0 hy/m³ tuntikeskiarvona vähintään 98 % kokonaisajasta on sellainen, että vuositasolla tarkasteltuna toiminnasta ei aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista hajuhaitan muodossa. Kun otetaan huomioon jo tehdyt hajun

vähentämis- ja rajoittamistoimenpiteet ja niillä saavutettu päästövähennelmä, suunnitellut tulevat hajuhaitan vähentämistoimet ja sitä kautta saavutettava arvioitu päästövähennelmä sekä muu hajunhallintasuunnitelmassa esitetty, toiminnasta aiheutuvan hajuhaitan voidaan arvioida tulevaisuudessa edelleen pienenevän. Kokonaijahajukuorman pienentyessä myös lyhytaikaisten hajuhaittojen esiintyvyyden voidaan odottaa vähenevän. Asiassa ei ole ilmennyt tässä vaiheessa syytä määrätä hajupäästön hajupitoisuuden tai poistotehon raja-arvoista ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisten luvan myöntämisen edellytysten edelleen täyttymisen varmistamiseksi.

Haju muodostuu useista eri yhdisteistä, joiden hajukynnys ja pitoisuus poistoilmassa vaihtelee. Yhtiön aluehallintovirastolle toimittamassa selityksessä on esitetty laitoksella kuivurin 61500 poistoilmasta tehty hajukomponenttien analyysi, jonka tulokset on todettu suuntaa antaviksi. Eri yhdisteiden pitoisuudet ovat näytteessä olleet alhaisia. Merkittävimmäksi hajua aiheuttavaksi yhdisteeksi on todettu metyyliimerkaptani, joka on hyvin haiseva yhdiste jo pienissä pitoisuuksissa. Selityksessä ei ole esitetty teknis-taloudellista selvitystä eri yhdisteiden päästön rajoittamisesta tai saavutettavissa olevista pitoisuuksista poistoilmassa. Hallinto-oikeus toteaa, ottaen huomioon edellä lausuttu sekä suoritettun näytteenoton epäedustavuus ja se, että näyte oli otettu vain yhdestä poistopisteestä, että asiassa ei ole saatavilla sellaista selvitystä, jonka perusteella ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisia raja-arvoja hajua aiheuttaville yhdisteille olisi mahdollista arvioida. Lupakäytännössä hajun ilmaantuvuuden ja hajupäästön raja-arvot ovat olleet ensisijaisia hajuhaitan rajoittamiseksi, eikä asiassa ole ilmennyt syytä tässä vaiheessa asettaa raja-arvoja hajua aiheuttaville yhdisteille. Edellä selvitysten puutteellisuudesta lausuttu huomioon ottaen hallinto-oikeus kuitenkin valitusten johdosta muuttaa valituksenalaisen päätöksen lupamääräystä 18 lisäämällä siihen määräyksen hajua aiheuttavien yhdisteiden kertaluonteisesta mittaamisesta ja tarvittaessa päästöjen vähentämistoimenpiteiden esittämisestä valvontaviranomaiselle ympäristönsuojelulain 62 §:n nojalla sekä lain 6 § ja 7 §:n 1 momentti huomioon ottaen.

Hallinto-oikeus katsoo, kuten aluehallintovirasto, että suunnitellut hajuhaittojen vähentämistoimenpiteet huomioon ottaen lupaviranomaiselle toimitettava selvitys ei tässä vaiheessa ole tarpeen, vaan on riittävää, että lupamääräyksen 18 mukaiset selvitykset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Asiassa ei myöskään ole ilmennyt tarvetta uuden ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisen erityisen selvityksen tekemiselle. Valvontaviranomaisella on tarvittaessa mahdollisuus uusien selvitysten perusteella velvoittaa toiminnanharjoittajaa hakemaan ympäristöluvan muuttamista tai ryhtyä muihin valvontatoimenpiteisiin ympäristönsuojelulaissa säädetyn ja voimassa olevien lupamääräysten mukaisesti.

Hajun tarkkailua koskevat vaatimukset

Valituksissa on vaadittu lupamääräykseen 18 lisättäväksi määräys ympäristössä tehtävästä ulkopuolisen asiantuntijan suorittamasta hajutarkkailusta sekä hajupaneelin järjestämisestä. Tältä osin hallinto-oikeus

toteaa, että hajupäästölähteessä tehtyihin mittauksiin perustuva hajumallinnus on yleisesti käytössä oleva vakiintunut tapa selvittää hajua aiheuttavasta toiminnasta syntyvä päästö ympäristöön. Mittaukseen ja mallinnukseen käytetään standardisoituja menetelmiä, jotka lisäävät niiden luotettavuutta. Tässä tapauksessa hajun esiintyminen ja levinneisyysalue tunnetaan, jolloin ulkopuolisen asiantuntijan ympäristössä tekemä tarkkailu tai hajupaneeli eivät ole ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaisesti tarpeen toiminnasta aiheutuvien vaikutusten tarkkailemiseksi.

Hallinto-oikeus kuitenkin valituksissa esitetyn perusteella katsoo, ottaen huomioon ympäröivän asutuksen sijainti ja määrä, muut häiriintyvät kohteet laitoksen lähialueella sekä valvontaviranomaisille toimitetut ilmoitukset hajuhaitasta, että laitoksella on oltava hajupäästöjen vaikutustarkkailuna oma hajuhaittojen ilmoitusjärjestelmä. Järjestelmä voidaan toteuttaa esimerkiksi yhtiön internet-sivuilla. Ilmoitusjärjestelmällä varmistetaan, että laitoksen mahdolliset hajupäästöt tulevat toiminnanharjoittajan tietoon viipymättä hajuhaitan ilmettyä ja että laitoksen hajupäästö on rajoitettavissa ajallisesti ja häiritsevyydeltään mahdollisimman vähäiseksi ympäristönsuojelulain 7 §:n mukaisesti. Ilmoitusjärjestelmää puoltaa myös luvan hakijan hallinto-oikeudelle antamassa vastineessa esitetty säähavaintoaseman käyttöönotto laitosalueella. Havaintotietojen kirjanpidon sisällyttäminen laitoksen vuosiraportointiin on tarpeen valvonnallisista syistä. Näin ollen hallinto-oikeus muuttaa lupamääräystä 18 ratkaisuosasta ilmenevästi ympäristönsuojelulain 62 §:n nojalla.

ELY-keskus on valituksessaan vaatinut lupamääräystä 18 muutettavaksi siten, että hajumittaus suoritetaan vuoden välein valituksenalaisessa päätöksessä määrätyn viiden vuoden sijaan. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan laitoksen toiminnasta aiheutuva haju vaihtelee muun muassa tuotantotilanteen, valmistettavan tuotetyypin, poistoilman käsittelyn sekä vallitsevien sääolojen mukaan, jolloin viiden vuoden välein tehtävää hajupäästön mittausta ei voida pitää riittävänä toiminnasta aiheutuvien vaikutusten tarkkailemiseksi. Toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuus toimintansa ympäristövaikutuksista, toiminnan luonne ja sijaintipaikan ympäristön olosuhteet, viranomaisille saapuneet haittailmoitukset sekä nyt toteutettavien hajuhaittojen vähentämistoimenpiteiden vaikuttavuuden todentamisen tarve huomioon ottaen laitoksella on ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaisesti tarpeen tehdä hajun päästötarkkailua vuoden välein. Toiminnanharjoittaja on selityksessään aluehallintovirastolle esittänyt, että hajun päästötarkkailu tehdään vuoden välein. Hallinto-oikeus näin ollen muuttaa lupamääräystä 18 ratkaisuosasta ilmenevästi.

Muut vaatimukset

Valituksissa on vaadittu lupamääräykseen 18 lisättäväksi määräys hajunhallintasuunnitelman mukaisten toimenpiteiden jatkamisesta ja suunnitelman ylläpitämisestä ja raportoisesta vuosittain. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että rehutehtaan toimintaa koskevan voimassa olevan ympäristölupapäätöksen numero 96/2022 lupamääräyksessä 4 on määrätty

toimintaa koskevan hajunhallintasuunnitelman tekemisestä ja ylläpitämisestä. Määräyksen mukaan hajunhallintasuunnitelman tiedot on sisällytettävä lupamääräyksessä 13 tarkoitettuun toiminnan tarkkailusuunnitelmaan. Tietojen toimittamista valvontaviranomaiselle voidaan edellyttää toiminnan vuosiraportointia koskevan lupamääräyksen 21 nojalla. Kyseisiä lupamääräyksiä ei ole valituksenalaisella päätöksellä muutettu eli ne ovat edelleen voimassa. Valituksenalaisen päätöksen muuttamiseen ei siten ole syytä tällä perusteella.

Valituksissa on vaadittu lupamääräykseen 18 lisättäväksi määräys hakemuksessa ja luvan hakijan selityksessä esitettyjen hajuntorjuntatoimien toteuttamisesta. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräyksen 18 ensimmäisessä kappaleessa on sen sanamuoto huomioon ottaen tosiasiallisesti määrätty luvan hakijan selityksessä esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisesta. Valituksenalaisen päätöksen muuttamiseen ei siten ole syytä tällä perusteella.

Valituksissa on vaadittu lupamääräykseen 18 lisättäväksi määräys luvan haltijan velvoittamisesta osallistua alueella mahdollisesti järjestettävään hajun yhteistarkkailuun. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että rehutetaan toimintaa koskevan voimassa olevan ympäristölupapäätöksen numero 96/2022 lupamääräyksessä 20 on määrätty toiminnanharjoittajan osallistumisesta alueellisiin hajun leviämistä koskeviin yhteistarkkailututkimuksiin. Kyseistä määräystä ei ole valituksenalaisella päätöksellä muutettu eli se on edelleen voimassa. Valituksenalaisen päätöksen muuttamiseen ei siten ole syytä tällä perusteella.

Lopputulokset

Edellä mainituilla perusteilla, valituksissa esitetyt vaatimukset ja niiden perustelut sekä asiakirjoista saatava selvitys huomioon ottaen hallinto-oikeus Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Raision kaupungin lupalautakunnan valitukset enemmälti hyläten muuttaa aluehallintoviraston päätöksen lupamääräystä 18 hallinto-oikeuden ratkaisusta ilmenevästi. Aluehallintoviraston päätöksen lupamääräysten enempään muuttamiseen tai päätöksen kumoamiseen ja asian palauttamiseen lupaviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi ei asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella ole syytä, vaan valitukset on muilta osin hylättävä.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Raision kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **13.4.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reko Vuotila ja Jaana Nyman, tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Jenni Korpeinen sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi. Asian on esitellyt Jenni Korpeinen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta	Lupa- ja valvontavirasto / valvontaviranomainen (aiemmin Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue) Raision kaupungin lupalautakunta
Jäljennös maksutta	Alltech Fennoaqua Oy Raision kaupungin terveydensuojeluviranomainen Raision kaupunginhallitus Lupa- ja valvontavirasto / lupaviranomainen (aiemmin Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue) Lupa- ja valvontavirasto / yleisen edun valvontayksikkö Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Valituslupa-asian ja muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015), Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024)